

MAGYAR KURIR.

Nr. 31.

Indult Bétsből, Kedden, Április' 28-dikán, 1829.

Hadi Tudósítások.

A' Tiflisi Újságnak Mártz. 19-dikén költ darabjában egy rendkívül való Tol-dalékban a' következőket közöltetnek: „Ezen szempillantásban veszszük a' Tu-dósítást, hogy a' Törökök A chaltzik-nál, (melly várat az Oroszok Georgia szélén a' mult Aug. 28-dikán vettek meg) nagyon megverettek. Ezt a' várat a' Tö-rökök 20 ezer embernél számosabb ha-di néppel megszállották. A' benne volt őrizet a' várat hatalmasan oltalmazta. A' Törökök tellyes igyekezettel 's több íz-ben próbát tettek, hogy a' várat nagy veszteséggel is kezekre kerítsék, és azt rárohanás által megvegyék, de semmire sem mehettek, és az Őrizet bátorságát el nem tsüggeszthették. Végre két mi-nát nyilottak, hogy a' vár falait felvet-tessék, és akkor rohanjanak be a' vár-ba. De az Orosz Fővezér által küldetett segítség jó idején megerkezvén, kente-len volt az ellenség Mártz. 16-dikán haj-nalban az ostromot felheszakasztani 's magát sietséggel és nyakrafordítva vissza húzni. Ezen környülállást Hertzeg Be-butoff Gen. Májor a' várbeli őrizet vezére hasznára kívánván fordítani ki-űtött a' várból, ámbar nepe Mártz. 4-dike olta tsaknem szünet nélkül a' bás-tyákon lévén sok viszontagságot szenvedt, és Gróf Paskevits Regimentjé-nek tsak 8 Kompánia gyalogságából és egy Chersoni granatéros Kompániából

állott. Ezen maroknyi néppel mindaz-által úzóbe vette a' rend nélkül szala-dásnak eredett ellenséget, közzülök so-kat elhullatott, négy ágyút, egy mozsár ágyút, 2 zászlót, és sok hadi szereket elvett, és sokakat fogságra ejtett. Ez alatt Burstoffs Oberster, ki a' segítségre küldetett Orosz hadi nép előjáró őszfá-lyának Kommandánsa, megerkezvén a' várba Mártz. 16-dikán szerentsésen be-ment.“

A' Sz. Pétervári Újságban, ugyan ezen hadi tudósítást bővebb környülállá-saival előadva olvassuk Gr. Paskevits Generalisnak hivatalos jelentése szerént, melly így következik: „A' Törökök 20 ezer embernél többől álló gyalogsággal felkerekedvén az Adzsári Khánságból A ch med Bei vezérlése alatt Mártz. 4-di-kén vjrradtakor A chaltzik vára alatt termettek 's a' várnak külső városait rá-rohanás által elfoglalták és a' városnak egészen a' külső kerítéséig előre nyom-tak. De ámbar az ellenség minden erejét elővette, hogy ott magát megfész-kelhesse, tzeljában nem holdogult, mert a' várbeli őrizet elszánt bátor ellentállá-sa kénszerítette a' Törököket vissza tér-ni és távolabb a' vár előtt fogni helyet. Mihelyt Gr. Paskevits Grls. ezt meg-tudta, elküldé két regiment Gyalogságot és egy regiment Kozakságot 10 ágyúval, hogy a' várnak segítségére siessenek, és egyszersmind két más várnak is, mellye-

ket Achaltziknak szomszédságában bírnunk, oltalmúl lehessenek. Achaltzikot a' kevés számú őrizet vezére Hertzog Bebutoff Gen. Májor hatalmasan oltalmazta 's az ellenség többszöri rárohánását példás vitézi bátorsággal mindenkor visszaverte. — A' segítségre küldetett Orosz sereg a' Kur vizén által akarván menni, az ellenség minden erővel ellene állott, mellynek két kanyarodásán kellett által menni, hogy Grusiából az Achaltzikba vivő szoros útakra kiverekedni lehessen. Az utolsó által menetel még 6 német mérföldnyire van a' nevezett vártól: Az elsőnek egyik partját seregünknek előljáró tsapatja tsak hamar elfoglalta. Mártz. 11-dikén, 's az Oberster azonnal elküldé 100 Kozákokat a' második általjáráshoz, de a' mellyet feles számú Törökség oltalmazván, kéntelenek voltak vissza térni. Két egész nap mindent elkövetett az ellenség, hogy seregünket a' Kur vize mellől hátra nyomhassa és az általmenetelt megakadályoztassa. Minekutánna többszöri megtámadása után sem boldogult, a' meredek hegyekre küldé embereit, a' honnan nagy köveket hengergettek le a' mélységbe felénk, 's az által akartak helyünkbe kimozdítani. Mártz. 13-dikán nem ujtította meg az ellenség a' reánk tsapást, 's ez alatt szállhajók készítették, mellyeken katonáink a' vizen által szállván az ellenséget megkerülték, 's a' második általjárás tsak hamar elfoglalták. Ez által elvala a' Törökök útja vágva Achaltzik felé, úgy hogy kéntelenek voltak a' hegyeken széllyel oszlani. Mihelyt az ellenség megtudta, hogy a' várhoz közelítünk, Mártz. 16-dikán még nap felkölte előtt felkerekedet, 's a' vár alól nyakra före eltakarodott. Futásában a' kiűtött őrizet benne sok kárt tett. (Itt következik, a' mit már feljebb a' Tiflisi Újságból közöltünk).

(Hgwellington beszédének végezeté)

„Előadván ezek szerint Mylords! azon általános okokat, mellyek e' jelenvaló Rendszabást javallják: most már magának a' Billnek, mellynek főbb határozásait röviden elő akarom terjesztetni, meghallgatására fogom kikérni Uraságtoknak figyelmettségét. A' Bill maga Mylords! igen egyszerű; útát nyit a' Katholikusoknak minden hivatalokra 's bébotsátja őket a' Parlamentbe. Többet ad ez a' Bill ebben a' tekintetben, mint a' feljebbi időbeliek; 's megvallom, hogy a' Concessióknak ezen széles kiterjesztésére nem más indított mint az, hogy az 1782-iki és 1793-iki Aktáknak példájából láttam; mi a' következése az engedés megszorításának. Minden új engedés ha nem egész, új alkalmatosságot nyujt nagyobb szabadságoknak kívánására, és új erőt ad azon kívánságoknak kitsikarására (Tetszés). Kötelességemnek esmértem annakokaért a' Concessiókat szélesen kiterjesztetni, és semmit hátra nem tartani a' mi újabb kívánságoknak formálására okot, és a' bekessegnek 's tsendességnek megláborítására színt adhatna. A' mi különösen a' Parlamentbe való felvetelt illeti, én nem hiszem, hogy abból az Uralkodó Egyházra valami veszedelem háromolhatnék. Emlékezni fognak az érdemes Lordok reá, hogy a' II Károly Aktája (a' Katholikusok ellen) nem az Egyházat, hanem a' Statust fenyegető veszedelmeknek félelméből hoztattott. És ha volt mitől félni az Egyháznak az akkori időkben, azt kérdem Mylords! nem a' Protestáns Dissidensek részéről jött e' veszedelem inkább mint a' Katholikusokérol? A' melly aggodásokat válahá szerezhetett a' Katholikusoknak a' Parlamentbe való botsátása, azoknak a' Stuart II-áz kihaltával el kellé enyesz-

niek (Tetszés). A' honnan azt hiszem, hogy ezen Billnek ajánlásakor nem szükség magamat az Egyházra innen eredithető veszedelmeknek tekintetéből mentegennem. A' Katholikusok széket fogtak a Parlamentben foglalni, mint II Károly idejében. Az akkori Párek, a' nélkül, hogy a' Supremat Esküvést letették volna, széket ültek e' Házban; most le fogják a' hitet tenni a' Hivsegről, mellyben annyi legalább belé van szöve a' Supremat Esküvésből, a' mennyi az idegen Jurisdictionokat illeti; ha tehát hárulna is az Egyházra valami veszedelem, a' nem lenne nagyobb annál, a' minémű a' II Károly 50-ik Actája előtt volt. De van még Mylords! egy dolog, a' mire Uraságtokat különösen figyelmeztetni kívánom, és a' mi nekem legnagyobb erősségül szolgál, az t. i. hogy a' közelebbi 40 esztendő alatt minden jeles és nagy férfiak egy értelemmel azt ítélik, hogy bár melly szükségesek voltak is ezen Akták hajdanában, de most már itt az ideje, hogy visszahúzatassanak (Halljuk). Tudom én, hogy sok nemes Lordok úgy gondolkoznak, 's megvallom magam is úgy gondolkoztam az előtt, hogy nekünk ebben az esetben bátorságnak okaért Kezességeket kell elebb találnunk: de megvizsgálván az ajánlatni szokott Kezességeket, meggyőződtem róla, hogy a' Billben kitett Esküvések elegendő Garantiákat adnak. Azt mondják nekünk Mylords! „teljentebe kell venni, hogy más Országok bizonyos hatalmat gyakorolnak a' Katholikus Papságon. „Hogy gondolkozásomat ezen tárgy felett Uraságtoknak előadhassam, felveszek ezen tekintetből egy idegen Hatalmasságot, nevezetesen Burkus Országot, a' mellynek példája megmutatja, hogy az a' hatalom, mellyel ez az Ország a' Katholikus Papság felett bír, nem olyan, hogy az Anglus Király azt elfogadhassa. A'

Burkus Király bizonyos hatalmat gyakorol a' Katholika Egyházon Országaihan, a' Pápával kötött külömb külömbféle Concordatak értelméhez képest*) Szileziában bírja ezt a' hatalmat egy az Austriai Háztól, a' Rajnabal partján egy Buonapartétól, a' Rajna jobb partján a' hajdani Birodalmi Fejedelmektől a' Pápával kötött Concordata szerént. Minden Concordata felteszi, hogy a' Pápának bizonyos hatalma van azon Országokban, mellyek vele Concordatara léptek; de ez olyan pont, a' mellyre mi soha reá nem állhatunk — mert sem a' Pápának, sem más senkinek nem szabad hatalmának lenni ebben az Országban. Kötelességünk volt a' Királyt egy ilyen Hatalomnak elesmerésétől megőrizni és minden e'féle Egyezésektől távol tartani. Egy ilyen némű Garantiat annakokáért nem lehet nyernünk, hanemha elesmerjük, hogy a' Pápának van valami hatalma, mellynek gyakorlására Angliában jussa van: azt pedig mi tagadjuk, hogy volna. (Halljuk!) Lehetetlen volna a' Korónának a' Püspökök nevezésének jussát magának megszerezni, a' nélkül, hogy a' Pápának just ne adjon az által az Ország belső dolgaiba való avatkozásra. De tegyük fel, hogy a' Király megszerzette volna a' Katholikus Püspökök nevezésének jussát; akkor Ő Felségének arról is

*) A' Burkus Orzági Status-Újság itt ezt a' jegyzést teszi: „Hibásan említettnek a' Hertzeg Wellington beszédében, Concordaták, mellyek Róma és Burkus Ország között fenn állanak. Egyetlen egy Concordata sem áll Burkus Ország vagy annak valamely része és Róma között. Esmeretes ama Bulla „De Salute animarum“ Jul. 10-káról 1821, mellynek foglalatja egyez egy Öszvebeszéléssel, melly a' nevezett Esztendő Mártz. 25-kén az Országbeli Katholikus Ersekségeknél és Püspöksé-

kellelt volna gondolkodni, hogy a' ki-nevezett Püspököknek Püspökséget is sze-rezzen (Nevetés), és Megyét adjon, a' hol Püspöki hatalmokat gyakorolhassák. Szeretnem azomban tudni, hogy Angliá-nak vagy Irlandiának, mellyik részében fedezhetné fel Ő Fge tsak egy darabka helyet is, a' hová az új Püspököt bé plán-tálhatná. Ő Fge megesküdtött „hogy az Országbeli Püspököknek és Papoknak 's a' gondjok alá bízottt Egyháznak min-den jussait és Privilegiumait, mellyek őket a' törvény szerént illetik, fel fog-ja tartani.“ E' szerént Ő Fge esküvése-nek megsértése nélkül nem gondoskod-hatott amazokról, és az Egyház ebben az esetben többet vesztett mint nyert volna. De volt másféle Garantia is, mel-lyet némelly Lordok kívánnak vala, az t. i. hogy az Országunkbeli Katholikusok és a' Pápa között folyó levelezés az Or-száglószéknek felvígyázatja alatt álljon. En, e' részben nagy idegenséget érzek magamban az Orzáglószéknek e'féle dol-gokba való keverésétől. Az a' levelezés pusztán az Egyházi dolgokat érdeklí, mellybe beleavatkozni terhes is, kelle-metlen is. De hátha a' levelezésnek tár-gya valamelly személynek Excommuni-catioját illetné: akkor az Orzáglószék nem is vihetné a' felvígyázatot, a' nél-kül, hogy el ne esmerné, hogy a' Pá-pának jussa van a' felvígyázó Minister tudtával bizonyos Rendeléseket hozni ez Országban. Az e'féle Garantiákból sok-kal több rossz és kár következne, mint akárminémű Vetségekből a' Katholiku-soknak a' Pápával való levelezésekből. Ez a' levelezés Mylords! a' törvényeknek

oltalma és szárnya alatt fog állani, melly, mint minden törvények, szent és sértet-len marad. Hogyha azomban ézzel a' jus-sal vissza élne, és a' Római Székkel való levelezésbe kénytelen lenne az Or-száglószék belé avatkozni: akkor ez a' Bill nem fog akadályul lenni az Ország-lószéknek, hogy a' dologba belésszól-hasson, még pedig olyan foganattal, melly mind a' tzelt elérje, mind minden Protestáns léleknek tökéletes elégtételt adjon. — A' Billnek másik része a' Je-suitáknak Országunkban való megtelepe-dését szorítja határok közé. Irlandiába 1791 óta lassanként számos Jesuiták költöztek bé, és ha további terjedéseket meg nem akadályoztatjuk, egy rövid idő alatt nem tsak Irlandiát hanem Angliát is elborítja a' Jesuiták özöne, a' kik Eu-rópának más részeiből az Anglus Inte-reszszével nem igen egyező tzéllal ide szállonganak. — Azt kérdezte én tőlem egy érdemes Lord: mi oknál fogva hiszem, hogy a' Bill valósággal megfogja szün-tetni azon bajokat és gonoszokat, a' mellyeknek megorvoslására szereztek? En erre azt felelem, hogy a' jó követ-kezésen nem kételkedem, látván azokat a' példákat, mellyeket nem tsak más ide-gen Országokban, hanem tulajdon Ha-zánkban is a' tapasztalás mutat. Hajdan a' Parlamentnek éppen olyan gondot adott Skótzia mint most Irlandia; a' Püspöki Egyház éppen olyan forma helyhezte-tésben volt a' Presbyterianusokkal, mint most a' Katholikusokkal; a' polgári el-nyomattatás felől; melly a' Presbyteria-nusokat terhelte, éppen olyan ellenke-ző ítéletek uralkodták; a' panaszok, ba-jok, 's nehézségek éppen olyan sokak voltak — és a' fenn álló Egyháznak ba-rátait a' mostanihoz egészen hasonló fé-lelem és aggodás foglalta el; mellynek bi-zonyosságul; ha megengedik Uraságtok, imé felolvasok egy Esedezőlevelet az ak-

geknek elrendeléséről tartatott és Ő Fge-től a' Királytól elfogadtatott. Ezen Bul-lának főbb foglalátját Aug. 23-kán 1821 Ő Fge, Királyi hatalmával megerősítet-te Felsőjussainak és az Országbeli Evan-gelika Egyháznak ártalma nélkül.

kori időből, midőn a' Parlament a' Skótziai dolgoknak elintézésével foglalatostkodnék. A' hang, mellyen ez írva van, olyan menetelű, mintha az asztalon fekvő Esedezőlevelek közzül soknak e' lett volna a' mustrája (A' Hertzeg itt felolvasta a' régi Esedezőlevelet, de a' melly sok újakhoz annyira hasonló volt, hogy több helyen a' tetszés kiáltás és nevetés miatt a' Hertzeg szava alig hallott) Imé — így folytatá szavait a' Hertzeg — ezen Faktumra építvén, jó reménységben vagyok, hogy valamint a' Skotziára nézve tett szomorú jövendölések bé nem tellyesedtek, úgy Irlandiára nézve is, ha ez a' Bill, mellyet én ajánlok törvényvé tételik, az adott Engedéseket nem fog lenni okunk megbánni. A' Protestánsoknak nevededik erejek és bátorságok, ha a' Katholikusok megszűnnek az Országban külön Interesteszejük lenni. A' Nemzet egy értelemben és akaraton lévő Kabinettal dulsekedhetik, és a' Parlamentnek két háza megszűnnek a' Status-Politikának egy fontos pontja felett egymással meg hasonlásban lenni. A' Ház, reményilem, ugyan azon szemekkel fogja ezeket a' Koronától ajánlott Concessiókat tekinteni, mint a' Skótziaikat; és ezeknek, hiszem, ugyan az lesz a' következése. De ha ezen hitemben és reménységemben megsalatkoznám: akkor a' Házat ugyan azon bizodalommal, a' mellyel most a' Billt ajánlom, megfogom ismét keresni és kérni munkájának meg egyszeri megfontolására és vizgálására. — Előterjesztvén ezek szerint Mylords! azon okokat, mellyeknél fogva az Országlószeknek nehéz, sőt lehetetlen, Irlandiát a' mostani állapotjában továbbra is meghagyni, valamint azon színt is — mert úgy kell azt neveznem — a' melly alatt ezen Rendszabást ellenzik, 's elő adván továbbá a' segítőeszköznek, mellyet én, mint a' Koronának felelet alatt lévő szolgálja,

ajánlani tartoztam, minéműségét: nem akarok Uraságtoknak hosszszasabban terhére lenni, hanem tsak azt kérem, méltozssanak ezen tárgyat azzal a' mérseletséggel és tsendes figyelemmel fontolórra venni, a' minéműt annak nagy fontosága megkíván." (Halljuk!) —

London April. 15-kén. A' Király az Emancipations-Billt és a' Választó jus megszorításáról való Billt April. 15-kán dél után megerősítette. A' nevezett napon esleve a' Felső-Házban megjelentek a' Királyi Biztosok (a' Lord Cancellarius, [Gróf Bathurst, és Lord Ellenborough) a' Király nevében és parantsolatjára jelentvén a' Háznak, hogy a' mondott Billek a' Királyi megerősítést megnyerték.

A' Bill April. 23-kán (10-ed napra a' Királyi megerősítés után) fog törvényes erejébe lépni, úgy hogy akkor nap a' Norfolkki Hertzeg, Gróf Shrewsbury és Clifford, Arundel, Dormer, Stafford's Petre Lordok, mint Katholikus Pairek, a' Felső-Házban széket foglalhatnak. — April. 4-kén egy Kutter (kissebb Hajó) Lisbonából jöven, Falmouthba érkezett, 's azt a' hírt hozta magával, hogy a' Terceira ellen kiharantsolt Hajóssereg még Márt. 28-ikán (a' melly napon a' Kutter Lisbonától elindult) nem evezett ki. A' Kutter 22 Kibujdostakat hozott magával, és a' Brasiliai General-Consult, a' kit D. Miguel Portugalliából kitiltott. —

Az April. 5-kén kitölt utolsó fertály esztendőben az Ország jövedelme tett = 9,351,449 f. sterlinget. Az egész esztendei jövedelem April. 5-kétől 1828 — April. 5-keig mégyen = 47,758,410 font sterlingre.

Frantzia Ország.

Páris, April. 17-kén. A' Követelek Háza April. 15-kén a' Posta-szolgálatot

illető törvényjavallást elfogadta. — Daumas-Dupin, a' ki nem régiben Majlandban egy Vendégfogadóst feleségestől együtt meggyilkolt, az érette Majlandba elküldetett Politzia-tisztek által tegnap előtt Párisba elhozattatott. A' kiküldött Politzia-Tisztek ajánlólevelet vittek magokkal az itt lévő Austriai Követőtől a' Lombard-Velentzei Kormányshoz, és az Austriai Tisztviselők tellyes tehetségek szerént segítették őket tzeljoknak elérésére. —

Quadeloupe Márt. 1 napj. „Egy Anglus Korvet, melly most érkezett ide, felette fontos Reclamatiokat hozott magával, mellyek a' Párisi és Londoni Kabinétekben hihetően nem sokára előfordulnak. A' rabszolgákkal való kereskedés adott okot reájok, melly újra szemtelen batorsággal üzetetik. Egy Francia rahszolgás hajót elfogott egy Anglus Fregát a' tengeren, és egy Kapitányt 15 Anglussal és 10 szabad Szeretsenekkel rea helyheztelett. Egynéhány napi utazás után a' Frantziák megtámadták az Anglusokat, sokakat megsebesítettek, a' Hajónak Urai lettek, és ide jöttek Quadeloupeba. Újokban az Anglusokat kirakták Dominique Szigelénél a' szárazra; és Quadeloupeban elárúlták és eladták nemcsak minden rabszolgáikat, hanem a' 10 szabad Szeretseneket is, a' kik pedig Ő Nagy Britanniai Fgének jobbágyjai valának.

Burkus Ország.

Dántzig környékét 's a' városnak magának is bekerített nagy darab részét April. 10-kén, 11-kén és 12-kén a' Visztula árjának (a' jég megindulásával) kiöntése elborította és leírhatatlan károkat okozott. Az árvíz mintegy 5 négy-szeg mértföldnyi térséget temetett el, az alacsonyabb Házakat kivált a' falukon

egész a' telőig felvette a' víz, a' lakosok a' tornyokba és a' magasabb Házakba futottak, de a' hol másnapra 's harmadnapra nem lévén mit enniek éhel holtak meg. Tíz ezer darab marhából és 4—5 ezer darabra tehető lovakból hihetően alig maradt meg a' tized része. Mindent elkövettek a' lehetségig a' szerentsetleneknek szabadítására, de a' víz alá temetett Földnek nagy kiterjedése, a' szél, a' hideg, az éjjeli setétség, a' tsónakoknak kevés volta lehetlenné tették a' menségre siető bátor férjfiaknak, a' boldogtalnoknak tellyes és lökéletes megszabadítását. — Dantzigban egy Társaság állott össze a' nyomorúságnak enyhítésére.

Éjszaki Amerika.

Georgiában a' Képviselők Háza törvényt hozott, melly szerént a' Tserokiz-Indusok (kik Georgiának határán belől laknak egy külön tájékon) bizonyos törvényeknek, mellyeket az Országlószek reájok nézve hozni fog, fognak alá rendeltetni. — A' Londonból elszökött Bänkír Stephenson Márt. elején elfogattatott Savannában (Georgiában) és kötözve New-Yorkba vitetett, de ott — ellent nem állván az Anglus Consulnak Protestatiója — Tisztviselők által szabadságba helyheztelett, mivel a' ki elfogta nem tudott semmi törvényes levelet előmutatni, melly által meghatalmaztatását beh bizonyithatta volna. Nem tudni, mi lesz a' dolognak következése, mivel Észak-Amerika és Anglia között semmi Alkukötés nintsen az ide vagy oda szökött gonosztévőknek kiadattatása eránt.

Pápa Birtoka.

Ilo na Orosz Tsászári Hertzeg Asszony April. 8-kán a' Vatikani Palotába felmenvén Pápa Ő Szentiségét meglátogatta. — April. 10-kén délben a' Szent Atya vissza látogatta Ő Felségét a' Bavarai Királyt.

C a n d i a S z i g e t e.

Ezen szigetnek kikötő helyeit a szövetséges Hatalmasságok között az Anglus és Frantzia hajók egy ideig zárva tartották, mellyben hihető akkor a volt tzeljok, hogy Egyiptomból Móreába az eleségnek és segítségnek által szállítását megakadályoztassák. Ez általa szigetnek Görög lakosai neki bátorodván, még állhatatosabban megmaradtak feltételekben, hogy a Török hatalom alól magokat szabadságba helyeztessék, sőt talám azt is reménylették mind ezekből, hogy Candia a felállítandó Görög Státusokhoz fogna kaptoltatni. Szükségtelennnek látván a két Hatalmasság a szigetnek elzárását, azt felszabadította s ezen határozását az Egyiptomi V. Királynak hivatalosan jelentette, hozzá téven hogy szabadságában állana, a békességnek helyre állítására azt tenni, a mit e végre jónak talál. Ez a Candiái Seraskiért azonnal meghatalmazta, hogy a felkelt háborgó Görögöknek, ha magokat megadnák s alája vetnék, a történetekre nézve közönséges botsánatot és minden tetteiknek elefejtését hirdesse ki. — A Frantziák részéről Leblanc Úr küldött el Candiába, a ki személyesen beszéllvén Báró Reineck Úrral a Görög Insurgensek vezérével ötlet arra akarta bírni, hogy Candiát hagyná el, minthogy továbbbi ott mulatása csak új szerentsétlenséget hozna ezen Sziget lakosaira. Reineck Úr azt felelte, hogy ő már két Titoknokját küldötte el, ezen tzelből Görög Ország Praesidenséhez, s még töle parantsólatot nem vesz, a Szigetet el nem hagyhatja. — A V. Király négy hadi hajót, s későbbben még egy fregátot és egy korvettet küldött Candiához. Ez alatt az Orosz Admirális Candia kikötőit újra bezára, s egy linea hajója az Egyiptomi fregátot és korvettet újjában előtalálván,

üzöbe vette; de csak a korvettet foghatta el, s Febr. 20-kán Eginába vitte.

T u d ó s í t á s.

a Dunán való Gőz-hajókázásról.

Már közhírül adatott volt az Újságok által, hogy Andrews és Prichard Urak, a kik a Geneva és Comotavakon, továbbá a Pó vizén járó Gőz-hajók építése által annyira ellihresedtek, Bétsbe megérkeztek, és a Dunán való Gőz-hajókázás tökéletes megállapítása végett egy Aktziás-Társaságot szándékoznak formálni. Ez a Társaság éppen most formálódik; s tzelja az, hogy az Auszriai Birodalomnak ezen fő Folyóján egy 60 ló erejű Gőz-hajó, melyet Andrews és Prichard Urak, 100 ezer forintokért készítenek, valamint utazókkal, úgy portéakkkal is járjon. Az Aktziáknak fele, — egy egy 500 pengő ftjával, — már el kelt alá írás úján. Az Aktziáknak eddig való tulajdonosit, míg tovább rendelés tevődnek, egy Ki-nevezettség ábrázolja, mellyet e következendő Urak tesznek, ú. m. Benvenuti J., B. Friesenhof, B. Geymüller Imre, B. Puthon János, és Ns. Sina János Urak. Azoknak, a kik mint Aktziák-tulajdonosi magokat aláírni szándékoznak, tessék magokat, Bétsben Schuller Úr és Társainál, „Am Hof Nro 529.“ Pesten pedig Rappel Úr és Társainál jelenteni, a hol a pénzt is le tenni, és az eddig magokat alá írtt Akzionárius Uraknak neveiket látni lehet.

A Bétsi Újságnak hivatalos Toldalékjában a következendő, Aprilis 14-dikén költ Hirdetést vagy Circularét adta ki az Alsó Auszriai Kormányzék: melly a Magyar Országi borak vámolatását illeti:

„A Nagy Mélt. Ud. Hamara egyetértvén a Nagy Mélt. Magyar Ud. Cancelláriával azt határozta meg, hogy azon

vámok, melyeket eddig külömbféle Magyar boroktól azoknak más Német Tartományokba lett behozásokért, a' határszéli vámokon kellett fizetni, egybeolvasztassanak, úgy hogy ezentúl a' Magyar boroktól általjában, nem tekintvén azoknak minémüéseket, és akár hordókban, akár ládákban, kosarakban vagy butelliákban legyenek, midőn más Tartományokba bévitetnek, a' határszéli vámokon, mázsájától 27 ezüst krajtzárt fizessenek *Sporco* *) Német *Consumo* **) vám név alatt.

*) *Sporco*, így nevezik azt a' vámolást, midőn a' portékák, edényestől, burkostól, ládástól, vagy akarmibe legyen betsinálva azzal együtt mázsálják meg, és a' mennyit együtt nyom, annyit kell érte fizetni, a' portékák kiszabott vám szerént. Vagynak olyan jószágok és portékák, melyek tisztán, boríték nélkül vámoltnak meg. Ezeknek nehézségét a' Küldő jelenti bé, ezen nevezett alatt *Netto*.

**) *Consumo* az, midőn a' Tartományba bejövő vagy behozott termés, marha, 's a' t. benn emésztetik meg az Országban, a' hova bévitelik. *Essító*, ha tartományon tsak keresztül szállítatik más idegen Országba. Innen a' *Consumo* vám és *Essító* vám külömböző. Ha valaki jószágot idegen Országba szándékozik küldeni; a' mellé adott bevalló levélbe kiteszi, hogy az *Transito* küldetik ez vagy amaz Országba, 's akkor *Consumo* vámat nem kell érte fizetni.

Hasonlóképpen megszűnne ezentúl azon külömbféle kivitelbeli vámok, melyeket ezen boroktól akkor kellett közzönséges kivitelbeli vámok neve alatt fizetni, midőn a' borok az Auszriai Tartományokból idegen Országokba kivetettek, és a' melyeket a' többi Tartományokba lett általvitelkor Magyar-termés kivitelének harmintzadja (*Ungarische Essito Dreyszigtgebühr*) neve alatt fizettek; és mind ezek helyett a' Kivitel-vám és ugyan ezen tekintetben az általvitel harmintzadja ezentúl egy mázsáért két ezüst krajtzárra határozottatott *Sporco* (burkostól, vagy edényestől), nem tekintvén a' borok nemét sem az edényeket, a' melyekben vannak.

Végre, ugyan ezen két krajtzárra határozottatott kivitelbeli vámat kelleik *Sporco* fizetni, mázsa szerént, általjában minden belső tartományi és idegen országi boroktól, nem tekintvén azoknak nemét, melyek a' Német Tartományokból Magyar és Erdély Országba, vagy külső országokra, kivetetnek.

Ezen meghatározott új vámolás módja a' folyó esztendőben Május 1-ső napján kezdődik.

A' pénz folyamat Aprílis 27-dikén;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligázióji 97 5/8
 Az 1820-béli sorsosok, 162 1/4
 Az 1821-béli hasonlók, 124 3/4
 Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligázióji, 53 1/2 for. keltek, mind Conv.
 A' Bank-Aktziák keltek 1100 forinton Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó *M á r t o n J ó s e f*, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742)

Nyomtató *Haykul Antal*. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)